

New Day in Medicine
Новый День в Медицине

NDM

TIBBIYOTDA YANGI KUN

Ilmiy referativ, marifiy-ma'naviy jurnal

AVICENNA-MED.UZ

ISSN 2181-712X.
EiSSN 2181-2187

5 (79) 2025

Сопредседатели редакционной коллегии:

**Ш. Ж. ТЕШАЕВ,
А. Ш. РЕВИШВИЛИ**

Ред. коллегия:

М.И. АБДУЛЛАЕВ
А.А. АБДУМАЖИДОВ
Р.Б. АБДУЛЛАЕВ
Л.М. АБДУЛЛАЕВА
А.Ш. АБДУМАЖИДОВ
М.А. АБДУЛЛАЕВА
Х.А. АБДУМАДЖИДОВ
Б.З. АБДУСАМАТОВ
М.М. АКБАРОВ
Х.А. АКИЛОВ
М.М. АЛИЕВ
С.Ж. АМИНОВ
Ш.Э. АМОНОВ
Ш.М. АХМЕДОВ
Ю.М. АХМЕДОВ
С.М. АХМЕДОВА
Т.А. АСКАРОВ
М.А. АРТИКОВА
Ж.Б. БЕКНАЗАРОВ (главный редактор)
Е.А. БЕРДИЕВ
Б.Т. БУЗРУКОВ
Р.К. ДАДАБАЕВА
М.Н. ДАМИНОВА
К.А. ДЕХКОНОВ
Э.С. ДЖУМАБАЕВ
А.А. ДЖАЛИЛОВ
Н.Н. ЗОЛотова
А.Ш. ИНОЯТОВ
С. ИНДАМИНОВ
А.И. ИСКАНДАРОВ
А.С. ИЛЪЯСОВ
Э.Э. КОБИЛОВ
А.М. МАННАНОВ
Д.М. МУСАЕВА
Т.С. МУСАЕВ
М.Р. МИРЗОЕВА
Ф.Г. НАЗИРОВ
Н.А. НУРАЛИЕВА
Ф.С. ОРИПОВ
Б.Т. РАХИМОВ
Х.А. РАСУЛОВ
Ш.И. РУЗИЕВ
С.А. РУЗИБОВЕВ
С.А.ГАФФОРОВ
С.Т. ШАТМАНОВ (Кыргызстан)
Ж.Б. САТТАРОВ
Б.Б. САФОВЕВ (отв. редактор)
И.А. САТИВАЛДИЕВА
Ш.Т. САЛИМОВ
Д.И. ТУКСАНОВА
М.М. ТАДЖИЕВ
А.Ж. ХАМРАЕВ
Д.А. ХАСАНОВА
Б.З. ХАМДАМОВ
А.М. ШАМСИЕВ
А.К. ШАДМАНОВ
Н.Ж. ЭРМАТОВ
Б.Б. ЕРГАШЕВ
Н.Ш. ЕРГАШЕВ
И.Р. ЮЛДАШЕВ
Д.Х. ЮЛДАШЕВА
А.С. ЮСУПОВ
Ш.Ш. ЯРИКУЛОВ
М.Ш. ХАКИМОВ
Д.О. ИВАНОВ (Россия)
К.А. ЕГЕЗАРЯН (Россия)
DONG JINCHENG (Китай)
КУЗАКОВ В.Е. (Россия)
Я. МЕЙЕРНИК (Словакия)
В.А. МИТИШ (Россия)
В.И. ПРИМАКОВ (Беларусь)
О.В. ПЕШИКОВ (Россия)
А.А. ПОТАПОВ (Россия)
А.А. ТЕПЛОВ (Россия)
Т.Ш. ШАРМАНОВ (Казахстан)
А.А. ЩЕГОЛОВ (Россия)
С.Н. ГУСЕЙНОВА (Азербайджан)
Prof. Dr. KURBANHAN MUSLUMOV (Azerbaijan)
Prof. Dr. DENIZ UYAK (Germany)

ТИББИЁТДА ЯНГИ КУН НОВЫЙ ДЕНЬ В МЕДИЦИНЕ NEW DAY IN MEDICINE

*Илмий-рефератив, маънавий-маърифий журнал
Научно-реферативный,
духовно-просветительский журнал*

УЧРЕДИТЕЛИ:

**БУХАРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ ИНСТИТУТ
ООО «ТИББИЁТДА ЯНГИ КУН»**

Национальный медицинский
исследовательский центр хирургии имени
А.В. Вишневского является генеральным
научно-практическим
консультантом редакции

Журнал был включен в список журнальных
изданий, рецензируемых Высшей
Аттестационной Комиссией
Республики Узбекистан
(Протокол № 201/03 от 30.12.2013 г.)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ:

М.М. АБДУРАХМАНОВ (Бухара)
Г.Ж. ЖАРЫЛКАСЫНОВА (Бухара)
А.Ш. ИНОЯТОВ (Ташкент)
Г.А. ИХТИЁРОВА (Бухара)
Ш.И. КАРИМОВ (Ташкент)
У.К. КАЮМОВ (Тошкент)
Ш.И. НАВРУЗОВА (Бухара)
А.А. НОСИРОВ (Ташкент)
А.Р. ОБЛОКУЛОВ (Бухара)
Б.Т. ОДИЛОВА (Ташкент)
Ш.Т. УРАКОВ (Бухара)

5 (79)

2025

май

www.bsmi.uz

<https://newdaymedicine.com> E:

ndmuz@mail.ru

Тел: +99890 8061882

Received: 20.04.2025, Accepted: 06.05.2025, Published: 10.05.2025

UQK 617.55-007.43-089 + 616-022 + 616-089

KINDIK CHURRASI OPERATSIYASIDAN KEYINGI ASORATLARNI OLDINI OLISH VA DAVOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH (umumlashtirilgan ma'lumotlar)

¹Teshayev Shoxjahon Otabek o'gli E-mail: saodatstom@mail.ru

²Muratova Saodat Kadirovna- <https://orcid.org/0009-0008-8844-4883>

¹Osiyo Xalqaro Universiteti, O'zbekiston, Buxoro shahar, "Yangiobod MFY", G'ijduvon ko'chasi, 74-uy. Tel: +998 55 305 00 09 Email: info@oxu.uz

²Samarqand davlat tibbiyot universiteti O'zbekiston, Samarqand, st. Amir Temur 18, Tel: +99818 66 2330841 E-mail: sammu@sammu.uz

✓ *Rezume*

Umbilikal churrani tuzatish - bu qorin bo'shlig'i atrofidagi qorin devoridagi bo'rtiqni tuzatish uchun amalga oshiriladigan keng tarqalgan jarrohlik amaliyoti. Nisbatan xavfsizligiga qaramay, u qo'shimcha davolanishni talab qiladigan va tiklanish davrini ko'paytirishi mumkin bo'lgan asoratlar xavfiga ega.

Ushbu maqola kindik churrasi operatsiyasidan keyin yuzaga keladigan asoratlarning oldini olish va davolashni yaxshilash strategiyalarini ko'rib chiqadi.

Kalit so'zlar: Qorin devori, kindik churrasi, xavf omillar, yumshoq to'qima

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОФИЛАКТИКИ И ЛЕЧЕНИЯ ОСЛОЖНЕНИЙ ПОСЛЕ ОПЕРАЦИИ ПО ПОВОДУ УДАЛЕНИЯ ПУПОЧНОЙ ГРЫЖИ (обобщенные данные)

¹Тешаев Шохжахон Отабекович- saodatstom@mail.ru

²Муратова Саодат Кадыровна- <https://orcid.org/0009-0008-8844-4883>

¹Азиатский Международный Университет, Узбекистан, г. Бухара, ул Гиждуван д 74, Tel: +998 55 305 00 09 Email: info@oxu.uz

²Самаркандский государственный медицинский университет Узбекистан, г.Самарканд, ул. Амира Темура 18, Тел: +99818 66 2330841 E-mail: sammu@sammu.uz

✓ *Резюме*

Пластика пупочной грыжи — это распространенная хирургическая процедура, которая выполняется для устранения выпячивания на брюшной стенке вокруг брюшной полости. Хотя она относительно безопасна, она несет риск осложнений, которые могут потребовать дополнительного лечения и увеличить время восстановления. В этой статье рассматриваются стратегии профилактики и улучшения лечения осложнений, возникающих после операции по удалению пупочной грыжи.

Ключевые слова: Брюшная стенка, пупочная грыжа, факторы риска, мягкие ткани.

IMPROVEMENT OF PREVENTION AND TREATMENT OF COMPLICATIONS AFTER UMBILICAL HERNIA SURGERY (summary data)

¹Teshaev Shokhjakhon Otabekovich- saodatstom@mail.ru

²Muratova Saodat Kadyrovna- <https://orcid.org/0009-0008-8844-4883>

¹Asia International University, Uzbekistan, Bukhara, st. Gijduvan-74. Tel: +998 55 305 00 09 Email: info@oxu.uz

²Samarkand State Medical University Uzbekistan, Samarkand, st. Amir Temur 18, Tel: +99818 66 2330841 E-mail: sammu@sammu.uz

✓ **Resume**

Umbilical hernia repair is a common surgical procedure performed to repair a bulge in the abdominal wall around the abdomen. Although relatively safe, it carries a risk of complications that may require additional treatment and increase recovery time. This article discusses strategies to prevent and improve the treatment of complications that occur after umbilical hernia surgery.

Keywords: Abdominal wall, umbilical hernia, risk factors, soft tissue.

Murakkabliklar uchun xavf omillari:

A soratlarning oldini olish va davolashni ko'rib chiqishdan oldin, ularning paydo bo'lish xavfini oshiradigan omillarni tushunish kerak. Bularga quyidagilar kiradi:

Yoshi: Keksa bemorlar hamrohlik kasalliklari va to'qimalarni qayta tiklash qobiliyatining pasayishi tufayli yuqori xavf ostida.

Semirib ketish: Ortiqcha vazn jarrohlik joyiga qo'shimcha stress qo'yadi, qaytalanish va yara asoratlari xavfini oshiradi.

Chekish: Nikotin qon ta'minoti va to'qimalarni davolashga xalaqit beradi, infeksiya va churra hosil bo'lish xavfini oshiradi.

Qo'shimcha kasalliklar: qandli diabet, surunkali o'pka kasalliklari va immunitet tanqisligi asoratlar xavfini oshirishi mumkin.

Churra o'lchami: Kattaroq churralar ko'pincha kengroq jarrohlik amaliyotini talab qiladi va takrorlanish xavfi yuqori.

Jarrohlik texnikasi: Qorin devori nuqsonini yopishning noto'g'ri texnikasi qaytalanishga olib kelishi mumkin.

Asoratlarning oldini olish:

Samarali profilaktika kindik churrasi operatsiyasidan keyin asoratlar xavfini kamaytirishda asosiy rol o'ynaydi. U quyidagi strategiyalarni o'z ichiga oladi:

Operatsiyadan oldingi tayyorgarlik:

Bemorning sog'lig'ini optimallashtirish: diabet va gipertenziya kabi kasalliklarni nazorat qilish jarrohlik natijalarini yaxshilash uchun juda muhimdir.

Chekishni to'xtatish: Bemorlarga to'qimalarni davolashni yaxshilash uchun operatsiyadan kamida 4-6 hafta oldin chekishni to'xtatish tavsiya etiladi.

Og'irlikni yo'qotish: Semirib ketgan bemorlarga jarrohlik joyidagi stressni kamaytirish va natijalarni yaxshilash uchun operatsiyadan oldin vazn yo'qotish tavsiya etiladi.

Xavf omilini baholash: Xavf omilini to'liq baholash jarrohga eng mos jarrohlik texnikasini tanlash va qo'shimcha ehtiyot choralarini ko'rish imkonini beradi. Jarrohlik texnikasi:

Optimal usulni tanlash: jarroh churra o'lchamini, to'qimalarning holatini va xavf omillarini hisobga olgan holda individual bemor uchun eng mos bo'lgan jarrohlik usulini tanlashi kerak.

To'rdan foydalanish: ko'p hollarda qorin devorini mustahkamlash va qaytalanish xavfini kamaytirish uchun, ayniqsa katta churralar uchun to'rdan foydalanish tavsiya etiladi.

Atravmatik to'qimalarga ishlov berish: Jarrohlik paytida to'qimalarga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish asab va qon tomirlarining shikastlanish xavfini kamaytirishi va davolanishni yaxshilashi mumkin.

Nuqsonning etarli darajada yopilishi: Qorin devori nuqsonini kuchli tikuv yoki to'r yordamida to'g'ri yopish takrorlanishning oldini olish uchun juda muhimdir.

• Operatsiyadan keyingi parvarish:

Erta mobilizatsiya: operatsiyadan keyingi erta mobilizatsiya (harakat) qon aylanishini yaxshilashga yordam beradi va tromboembolik asoratlar xavfini kamaytiradi.

Og'riqni nazorat qilish: operatsiyadan keyin etarli darajada og'riqni yo'qotish bemorning qulayligini ta'minlash va mobilizatsiyani osonlashtirish uchun muhimdir.

Infektsiyalarning oldini olish: operatsiya vaqtida va undan keyin asepsiya va antisepsis qoidalariga rioya qilish, shuningdek, kerak bo'lganda antibiotiklarni o'z vaqtida yuborish yuqumli asoratlarning oldini olishga yordam beradi.

Jismoniy faoliyatni cheklash: bemorlarga to'qimalarning shifo berishi uchun operatsiyadan keyin bir necha hafta davomida og'ir jismoniy faoliyatdan qochish tavsiya etiladi. Asoratlarni davolash: Profilaktik choralarga qaramay, kindik churrasini olib tashlash uchun operatsiyadan keyin asoratlar paydo bo'lishi mumkin. Ushbu asoratlarni o'z vaqtida va samarali ravishda aniqlash va davolash muhimdir.

INFEKTSION:

Tashxis: Yara infeksiyasi qizarish, shishish, og'riq va yiringli oqishi bilan tavsiflanadi.

Davolash: Davolash antibiotik terapiyasi, xo'ppozni drenajlash (agar mavjud bo'lsa) va ba'zi hollarda to'rni olib tashlashni o'z ichiga oladi.

Gematoma/seroma:

Tashxis: gematoma - bu jarrohlik sohasidagi qon to'plami, seroma esa seroz suyuqlik to'plamidir.

Davolash: Kichik gematomalar va seromalar odatda o'z-o'zidan yo'qoladi. Katta gematomalar va seromalar drenajni talab qilishi mumkin.

• **Qaytarilish:**

Tashxis: takroriy churra kindik sohasida qayta-qayta chiqib ketishi bilan namoyon bo'ladi.

Davolash: Takroriy churrani davolash odatda takroriy operatsiyani talab qiladi.

• **Surunkali og'riq:**

Tashxis: Jarrohlikdan keyingi surunkali og'riq nervlarning shikastlanishi, chandiq to'qimalarining shakllanishi yoki boshqa omillar tufayli yuzaga kelishi mumkin.

Davolash: Surunkali og'riqni davolashda og'riq qoldiruvchi vositalar, fizika terapiyasi, asab bloklari va ba'zi hollarda jarrohlik bo'lishi mumkin.

• **Tromboembolik asoratlari:**

Tashxis: Chuqur tomir trombozi (TEA) va o'pka emboliyasi (O'E) operatsiyadan keyin yuzaga kelishi mumkin bo'lgan jiddiy asoratlardir.

Davolash: TEAni davolash antikoagulyant terapiyani o'z ichiga oladi.

Xulosa

Umbilikal churra jarrohligi samarali protseduradir, ammo u asoratlari xavfini o'z ichiga oladi. Operatsiyadan oldingi tayyorgarlik, optimal jarrohlik texnikasi va operatsiyadan keyingi puxta parvarishga asoslangan samarali profilaktika asoratlari xavfini kamaytirishda muhim rol o'ynaydi. Optimal jarrohlik natijalarini ta'minlash uchun asoratlarni o'z vaqtida aniqlash va samarali davolash ham muhimdir. Umbilikal churra operatsiyasidan keyingi asoratlarni oldini olish va davolash uchun yangi strategiyalarni ishlab chiqish uchun qo'shimcha tadqiqotlar talab etiladi. Shuni ta'kidlash kerakki, ushbu maqola hozirgi bilim va klinik tavsiyalarga asoslangan ma'lumotlarning qisqacha mazmuni. Har bir bemor uchun davolanish uning o'ziga xos holatlari va xavf omillariga qarab individual bo'lishi kerak. Kindik churrasi operatsiyasidan keyin asoratlarni oldini olish va davolash bo'yicha aniq tavsiyalar uchun har doim shifokoringiz bilan maslahatlashing.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. MS Kadirovna, SN Tillayevna, B Bobur, T Shoxjahon Predictive modeling of the probability of developing periodontal diseases in patients with cardiovascular disease // European International Journal Of Multidisciplinary Research And Management ...2024.
2. MS Kadirovna, SN Tillaevna, TS Otabekovich Clinical protocols of dental treatment of patients with cardiovascular diseases (Review of scientific research) // European International Journal Of Multidisciplinary Research And Management .... 2024.
3. S Muratova, N Shukurova, N Xabibova To study periodontal, hygienic indices of the oral cavity, mineral composition of oral fluid in dental patients with ischemic pathology // Science And Innovation 3 (D4), 211-215. 2024.
4. S Muratova, N Shukurova, N Xabibova The prevalence of a combination of the three main dental diseases of dental caries in patients with chronic coronary heart disease // Science And Innovation 3 (D4), 216-220. 2024.
5. S Muratova, G Erkaboyeva, N Pardayeva, S Ibadullaeva Clinical assessment of the prognosis of dental diseases in individuals with cardiovascular pathology // Science And Innovation 3 (D3), 192-196. 2024.
6. MS Kadirovna, M Egamberdiev Improving methods of treatment of inflammatory diseases of the oral mucosa in patients with cardiovascular system pathology // Science And Innovation 3 (D2), 197-201. 2024.

Qabul qilingan sana 20.04.2025